

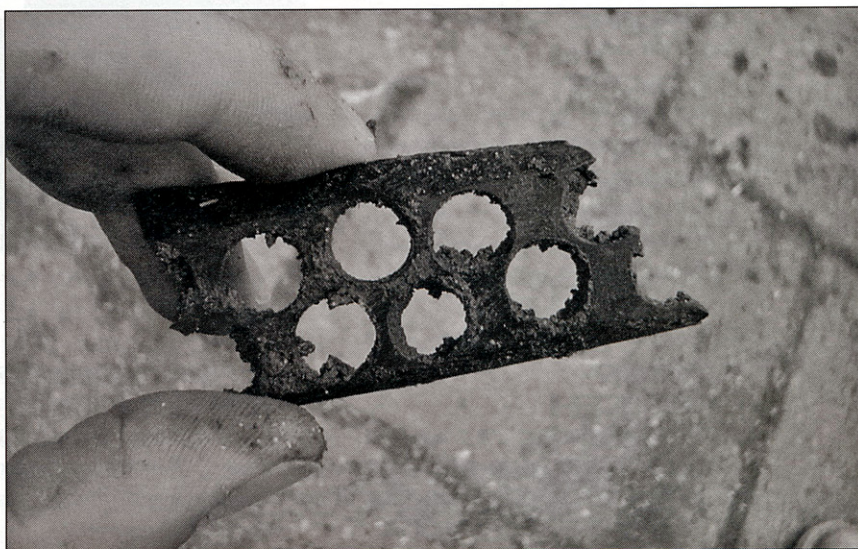
zoals de Bloemendaalseweg dat is gebleven en de Tweede Moordrechtse Tiendeweg moet blijven. Mensen moeten wonen, natuurlijk, maar de Kievit, de Koekoek en de Karekiet moeten dat net zo goed, en het liefst niet te ver bij ons vandaan.

Ondergronds

Diederick Habermehl

In de periode voor de reformatie kende Gouda een aanzienlijk aantal kloosters. Vier daarvan waren gelegen in de omstreken van de Spieringstraat en Groeneweg, het oostelijk deel van de binnenstad. Langs de Groeneweg rest zelfs nog de als appartementencomplex vermomde kapel van het Cellebroedersklooster. Recente bodemvondsten bieden een interessant kijkje in de activiteit op het kloosterterrein.

Bij graafwerkzaamheden in de tuin voor de genoemde kapel werden deze zomer enkele op het eerste gezicht vreemd ogende voorwerpjes aangetroffen. Het betreft zwart uitgeslagen, platte stukken bot, doorboord met precies ronde gaten op vaste afstand van elkaar. Na enig zoekwerk bleek het te gaan om afval van de pro-

ductie van kleine kralen. Uit geschikt dierenbot, veelal middenhands of -voetsbeenderen, werden ronde, platte kralen gestanst, die vervolgens werden gebruikt voor de productie van rozenkransen, ook wel paternosters genoemd. Een dergelijk bidsnoer bestond - afhankelijk van de variant - uit 50 of 150 kralen.

De rozenkrans is een religieus hulpmiddel, waarmee vaste gebedsreeksen kunnen worden uitgevoerd. Het snoer bestaat veelal uit een afwisseling van tien kleine kralen, met daartussen grotere exemplaren. Elke kleine kraal staat voor een kort gebed - bijvoorbeeld een Weesgegroet (Ave Maria) -, terwijl een grote kraal een Onze Vader, ofwel Pater Noster, representeert. Hoewel bekend vanaf de vroege middeleeuwen, worden rozenkransen pas gedurende de veertiende eeuw wijdverbreid persoonlijk bezit. Aan het eind van de middeleeuwen waren rozenkransen waarschijnlijk zelfs het meest algemeen verspreide sieraad. Echter, met de reformatie, in de late zestiende eeuw, werden ze, evenals de kloosters zelf, uit het openbare religieuze leven verbannen.

Deze kleine, op het oog nietszeggende vondsten getuigen van het actieve leven in het Cellebroedersklooster. Hoe omvangrijk de productie is geweest is helaas echter niet duidelijk. Mogelijk hebben ook andere kloosters en kerkgangers rozenkransen van de cellebroeders gebruikt.